

Sundets förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling

---

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet

Läsår: 2015/2016

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef, ledningsstöd tillsammans med likabehandlingsgrupp

Vår vision

Barn och vuxna har en god självkänsla och är trygga med sig själva vilket gör att de inte utsätter någon för kränkningar och att de inte heller blir kränkta.

Förskolan ska ge barnen en trygg, utvecklande och trivsamt miljö där grundläggande demokratiska värden råder och där alla människors lika värde befrämjas.

Alla barn ska bli sedda för den de är och få stöd i att utvecklas utifrån sina förutsättningar i samspel med varandra.

Planen gäller från

2015-08-20

Planen gäller till

2016-09-30

Läsår

2015/2016

Barnens delaktighet

Barnen blir delaktiga i den dagliga kontakten i samtal, enskilt och i grupp, i intervjuer, pedagogerna är uppmärksamma på kroppsspråket, och tar barnen på allvar.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Information ges i olika forum för vårdnadshavarna så som föräldraråd, föräldramöten och i utvecklingssamtal.

Personalens delaktighet

En grupp med representanter från personalgruppen formulerar och följer upp planen kontinuerligt. Övrig personal ger synpunkter på planen innan den fastställs.

Förankring av planen

Planen ska vara en naturlig del för barnen i verksamheten, i samtal, aktiviteter, möten och projekt. I personalgruppen hålla planen levande genom att vara goda förebilder, uppmärksamma och påminna varandra.

Planen görs känd för vårdnadshavarna genom information som ges i olika forum.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder diskuterades på APT och i föräldrarådet, på föräldramöten och i det dagliga samtalet. Föräldrarnas och de anställdas synpunkter på förskolans likabehandlingsarbete fångades även upp i den årliga medarbetarenkäten och Nöjd-kundenkäten.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Förskolechef, personal, vårdnadshavare och barn. Barn är delaktiga genom regelbundna intervjuer, i samtal både med vårdnadshavare och barn.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Då ett barn eller en förälder berättat något som hänt, eller om en vuxen sett eller hört oacceptabla ord och beteenden har den vuxne:

- Genast frågat, lyssnat och samtalat omkring det som hänt.
- Först pratat med den som blivit utsatt, och sedan med den som sagt eller gjort något oacceptabelt.
- Visat att man inte accepterar situationen.
- Samrått med kollegor och förskolechef.
- Noterat situationer för att se om de är återkommande.
- Reflekterat över det som hänt
- Fört en dialog med föräldrarna
- Följt upp! Skapat gemensamma regler tillsammans med barnen, uppmuntrat till positivt beteende.

Då kränkningar har inträffat har vi gett en tydlig tillsägelse och riktat uppmärksamheten till den drabbade.

Den som kränkt har varit aktiv för att göra det drabbade barnet glad/nöjd. vid behov tagit hjälp av utomstående experter

Årets plan ska utvärderas senast

2016-08-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Barn: Genom barnintervjuer, observationer och samtal

Personal: I likabehandlingsgruppen i april, på APT i maj

Vårdnadshavare: Föräldrarådsrepresentanterna utvärderar på föräldrarådet i april.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef och likabehandlingsgruppen

Främjande insatser

Namn

Allas lika värde

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

All personal ska sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller funktionsnedsättning. Vi följer upp detta på planeringar arbetsmöten och APT genom att varje avdelning redogör för nuläget på varje avdelning

Insats

Vi strävar efter att alla barn kan sitta med alla., acceptera varandra och leka med alla barn på förskolan för att grundlägga en uppfattning om allas lika värde.

Detta gör vi genom att de vuxna verkar nära barnen för att barnen ska ges möjlighet att samspela med olika individer. I etiska dilemman bemöter vi barnet med respekt och är lyhörda inför barnets tankar och funderingar.

Vi samtalar med barnen om situationer som kan uppfattas som kränkande för att sedan diskutera med barnen om hur man är en bra kompis. Vi lyfter vid olika tillfällen barns frågor om olika familjekonstellationer för att främja lika rättigheter oavsett sexuell läggning. Vi stödjer barnen att utveckla sin identitet.

Vi uppmärksammar flerspråkighet på ett positivt sätt och uppmuntrar utvecklingen av barnens modersmål. Vi strävar efter att flickor och pojkar ges lika stort inflytande och att alla får talutrymmen i verksamheten. Vi ska främja lika rättigheter för barn med funktionshinder genom att anpassa verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och behov. För att förhindra diskriminering och trakasserier på grund av religion och annan trosuppfattning ger vi barnen kunskap, lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Vi uppmuntrar barnen att leka med och respektera varandra oavsett vilken ålder och kön man har.

Ansvarig

Förskolechef och personal

Datum när det ska vara klart

2016-08-31

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Genom observationer, intervjuer och samtal med barnen ges ett nuläge. Vid planering, arbetsmöten och APT avsätts tid till att reflektera utifrån observationer man gjort i barngruppen

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Vi har intervjuat barnen, samtalat med alla barn både i grupp och enskilt om hur de upplever sin vardag. Vi samtar med vårdnadshavare kontinuerligt och vid utvecklingssamtal.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

På planeringar, arbetsmöten, Apt och samverkansdagar

Resultat och analys

Underlaget baseras på vad vi sett i barngrupp under året, genom samtal, reflektioner, intervjuer och observationer. Vi har uppmärksammat när barnen själv kunnat lösa konflikter genom att vi bekräftar dem. barnen använder **Nej, stopp och sluta!** med hjälp av handtecken. Vi behöver hjälpa barnen att förstå hur man avläser kroppsspråket i stunden och genom att t.ex. dramatisera, och vara uppmärksamma på varandras ansiktsuttryck. För att förebygga och förhindra kränkningar ser vi vikten av att verka nära barnen.

Förebyggande åtgärder

Namn: Allas lika värde

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Indikatorer för vårt förebyggande arbete är:

- Barnen är glada och trivs på förskolan
- Barnen deltar i aktiviteter och leker med olika barn
- Barnen kan, och vill, utifrån sin mognad dela med sig till andra och hjälpa varandra
- Barnen löser konflikter på ett bra sätt
- Barnen accepterar att få hjälp av kompisar
- De vuxna är glada och trygga
- De vuxna samarbetar
- De vuxna accepterar olikheter och ser dem som tillgångar
- De vuxna sätter barnen i centrum och tar dem på allvar

Åtgärd

Pedagogerna är lekspanare för att upptäcka, förhindra och åtgärda eventuella konflikter. Man låter barnen träna på förhandlingssituationer, ex vilka som får vara med, vilka lekregler som gäller i lek och med leksaker, turtagning mm. Tänka på situationer där barnen har svårt att säga till eller inte har utvecklat sitt verbala språk, t.ex. byta blöjor inför andra, få ha dörren stängd på toaletten osv. Stärka barnens självbild i olika situationer, ofta vid möten där barnen tränar sig på att säga sina åsikter och tränar aktivt på att säga ifrån, nej, stopp, sluta. Men även att ta på allvar när någon säger nej att lyssna aktivt på varandra. Lyfta olika frågor i barngrupper, som får barnen att lyssna, tänka till, diskutera kring och reflektera över tillsammans. Utgå från barnens erfarenheter och utforskar saker tillsammans. Uppmuntra barnen att säga positiva saker om varandra. Dramatisera händelser för att aktivt påverka olika situationer t.ex. Med handdockor. Vi uppmuntrar barnens hjälpsamhet t.ex. med applåder.

Det förebyggande arbetet blir aldrig färdigt utan är ständigt pågående.

Motivera åtgärd

Vi har uppmärksammat att barnen behöver träna på att lyssna på varandra, förhandla och förstå varandra. Vi måste vara nära barnen så att vi kan se och höra hur leken fortgår. Vi belyser problem med hjälp av drama och handdockor.

Ansvarig

Förskolechef och personal

Datum när det ska vara klart

2016-08-31

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår förskola

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Personalen håller god uppsikt över alla platser där barn lekar inom- och utomhus. Det finns alltid minst en anställd i närhet av barnen.

Personal fördelar sig och finns på strategiska platser där vi ser och vet att barn kan bli utsatta

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

All personal

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

- Genast fråga, lyssna och samtala omkring det som hänt
- Först prata med den som blivit utsatt och sedan med den som sagt eller gjort något oacceptabelt
- Visa att man inte accepterar situationen
- Samråda med kollegor och rektor
- Notera situationer för att se om de är återkommande, reflektera över det som hänt
- Föra en dialog med föräldrarna
- Följa upp!
- Skapa gemensamma regler tillsammans med barnen, uppmuntra till positivt beteende.
- Om kränkningar inträffar för att få uppmärksamhet ger vi en tydlig tillsägelse och riktar sedan uppmärksamheten till den drabbade. Låta den som kränkt vara med och göra det drabbade barnet glad/nöjd.
- Vid behov ta hjälp av utomstående experter

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Ska den vuxne som ser eller hör det agera på följande sätt:

- Uppmärksamma kollegan/den vuxne på det man sett eller hört och
- Samtala om det
- Söka en lösning

Om man genom dialog inte hittar en acceptabel lösning tala om att:

- Man tänker gå vidare med frågan
- Dokumentera för att komma ihåg
- Informera förskolechef
- Göra en handlingsplan
- Följa upp genom samtal och dokumentationer som är gjorda.

Rutiner för uppföljning

I samtal i direkt anslutning till händelsen eller när vi fått kännedom om vad som skett
Ansvarig är den som sett eller fått informationen

Rutiner för dokumentation

Det ska dokumenteras direkt i kommunens interaktiva verktyg (AJ/OJ)
Den närvarande personalen har ansvar för att dokumentera händelsen

Ansvarsförhållande

personal och förskolechef

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]